

Landskap: *Småland*, Upptecknat av: *J. M. Larsson*
 Härad: *Smålands*, Adress: *Trolaps. Sagan.*
 Socken: *Berga m. fl.*, Berättat av: *N. M. Andersson*
 Uppteckningsår: *1939*, Född år *1876* i *Trolaps o. a. äldre*
antika personer

Uppteckningen rör *Opphörd.*

Alma k. 27

ACC. N.R.

6125

Landskap: Småland.Upptecknat av: J. H. A. LarssonHärad: Timmerb.Adress: Torlag, Lagan.Socken: Berga.

Berättat av: _____

Uppteckningsår: 1939.

Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

— 1.

Offestast.Album K. 27.

1. Det har för varit en bråk-
lig sed här: dessa bygder att
gå på plats där någon mördats
eller på annat sätt vålligen om-
kommit antingen den döda där
blivit begravd eller på kista (off-
ra) en träpinne, ristad e. d., när man
gäto jätt. De gamle bygd alltid
sitt respekt för en sådan plats, e-
medan de hade den föreställningen,
att den vil platsen bifoga omkom-
mes ande alls föreförande var kunnig.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. 6125

2

Landskap: *Småland.*

Upptecknat av: *J. H. Casson*

Härad: *Funbo.*

Adress: *Polst. Sjö*

Socken: *Berga*

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Till platsen och att den, särskilt om
den nattetid, gör ett eller annat på
kunde ge sin närvaro tillkänna.
Denna offerbest började uppträda
i mitten av 1800-tallet, men en del
vidskepliga äldre personer följde nog
härmed åtskilligt längre. Traditionen
har emellertid länge varit bortlagd
här, varför det nu inte är möjligt
att nämna platserna där offerbest
förekommit. Videns stand har näm-
ligen under årens lopp bortsläpats
samt de uppträdande böjarna, så att
inga spår därav längre kan förmätkas.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. 6125

3

Landskap: Småland. Upptecknat av: P. H. Larsson
 Härad: Tunnsjö. Adress: Torsholm, Långan
 Socken: Bjerga, Västergöt. Berättat av: Kyrkovärden B. Rosén
 Uppteckningsår: 1939. Född år 1877 i Kerlinge, Västergöt

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Oläroshuset.

En långt från Västergöts präst-
 gård ligger en backe, som heter
 Oläroshuset. Här på tiden (uppför-
 backen) skall en präst en gång ha
 dött. I anledning härav ha de som
 haft sin väg förbi detta ställe här
 kastat en järn eller blyfärd och här-
 om har även tiden fått sitt namn.
 En vaxp betydelse för kast. Om vilken
 präst det skulle vara som här fått sin
 död vet man inte, men det har för-
 migens varit en huspräst eller en or-
 dinarie prästman, en prästlig präst.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

6125

Landskap: Småland Upptecknat av: P. H. Rasmus
 Härad: Emmabro Adress: Torsh. Caren.
 Socken: Berga-Västerg. Berättat av: O. Rosen, f.
 Uppteckningsår: 1922 Född år i Berga

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det innehåller ingen uppgift om att någon av de ordinarie kyrkoherdar eller komminister, som verkat här under sekleras löpp, skulle på så sätt fört sin död. Det är en ganska lång tid sedan man upphörde att bräda sitt offer på denna plats och de andra flesta som levande personerna i trakten ha väl knappast en aning om att så varit förhållandet.

Stensal eller Storsall heter en sten, vilken är upprest vid vägen mellan Västerg. och Österg. I stenen är två stora inbryggnar med äro utvända.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6125

Landskap: Småland. Upptecknat av: P. H. C. Caron
 Härad: Tummebo. Adress: Tolag, Caron.
 Socken: Vittaryd. Berättat av: B. Rosén
 Uppteckningsår: 1933 Född år 1871 i Peringe.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Till denna sten är följande folksä-
 gen förknippad: det var en gång
 en präst i Vittaryd, som brudade ha
 en tillfälligt förbindelse med en kvinna i
 Stigaryd. Prästen i fråga hade ofta vä-
 rde åttnar, och detta förhållande väck-
 te uppmärksamhet bland församlingens
 ledande män. De beslutade sig därför att ge prästen vid
 ett kungligt tillfälle en så pass kraf-
 tig kollegial bestraffning, att han
 därför skulle upphöra med sina
 olagliga uppmärksamheter för sin dultning
 i Stigaryd. Månen var silvrig.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6125

Landskap: *Småland.* Upptecknat av: *P. H. Rönner.*
 Härad: *Emmets.* Adress: *Örnäs, Ögarna.*
 Socken: *Örnäs.* Berättat av: *B. Rosen m. fl.*
 Uppteckningsår: *1909* Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jämsamtade för att uppgjå sina fält-
 tingar. Med vapen i hand begjvo
 de sig sedan vid kämpig tidpunkts
 till den juto vid Stigbygdsvägen, där
 en stöve af di väste. Den vana so-
 gen kom di fristen vägen fram, men
 di var det mänmen som tog till
 offensiven och traktade honom i egen
 på käftigt, att han stängde i käft-
 men och dog. Stenen med krossen in-
 chugges också sedan på platsen som
 minne av denna sorgliga händelse
 och de gamle kastade länge en grime
 eller dylikt på baks vid vägen här.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

6125

Landskap: Småland.

Upptecknat av: J. B. Rasmus,

Härad: Tunners.

Adress: Torshög, Sjöbo.

Socken: Vidsjö.

Berättat av:

Uppteckningsår: 1929.

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Det är en intressant fråga att säga hur
många denna sägen har någon verk-
lig fakta eller ej. I varje fall myn-
nas det även i denna sägen inte ha
varit någon om någon ordinarie präst-
man i Vidsjö och för övrigt skall
händelsen ha ägt rum för flera hund-
ra år tillbaka i tiden. Det berättas
emellertid att Vidsjöborna av
denna kalabalik dragit den lärdo-
men, att de genom enig samman-
hållning kunde på så sätt göra
sig gällande och driva sin vilja
igenom. I början av mitten av 1800-talet

Påståendet
om tjuska

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland. Upptecknat av: P. W. Rasm
 Härad: Ämnebo. Adress: Ämnebo, Ämnebo.
 Socken: Ämnebo Berättat av: Johan Jönsson
 Uppteckningsår: 1889 (Skutts av 1890. 200) Född år 1826 i Ämnebo, 7/1915

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Järms det i trakten en större, myg-
 het färdig fjur- och bandstiga, var
 under en stigt och stång. Des-
 sa terrasser var till störst och mest
 för befolkningen såväl i denna som
 omkringliggande socknar och för övrigt
 långt utsträckt. Stigbandet stäl-
 lades och kunde röra sig det västra det
 fjärraste. Skotslänsbönderna och fjä-
 ringmännen hade mycket att säga
 för dessa jägarens skull, men
 ringar sig själva. De fortsatte på näst
 stora till fjärrstygga fjärrar och stula
 och plundrade. Skotslänsbönderna försökte

Skriv endast på denna sida!

6125

ACC. N:R.

Landskap: Småland. Upptecknat av: N. L. Larsson.
 Härad: Smålands. Adress: Vadstena.
 Socken: Berga. Berättat av: Johan Jönsson
 Uppteckningsår: 1929 Född år 1826 i Stigbygd, † 1915.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och så genom varningar och för-
 maningar avstått detta kländre
 och för dessa personer till att
 återgå till fädligt jordbrukssköt-
 sel, varom många av de gamla soc-
 kens äldringar och de gamla soc-
 kens äldringar hade varit vittne.
 När vi i slutet af maj beslutade
 sig tillståndsberedningen för att spåra
 söka bringa till ordningen och ge
 slut på de utslagna flyktingarnas
 som nu den stora tiden beging.
 De samledes då och beslutade sig
 för att alla människor skulle del-
 taga i en grundlig utbildning av

Skriv endast på denna sida!

6125

ACC. N:R.

Landskap: Småland Upptecknat av: P. A. Rönner.
 Härad: Smålands. Adress: Torsås, Lager.
 Socken: Berga Berättat av: Joh. Jönsson.
 Uppteckningsår: 1899 Född år 1826 i Lagerst., + 1915

10
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

de bevärliga mytögästerna. Pölet
 Tingsplanen uppgjordes med god
 beaktning. Man visade att både
 sigel och Klavyr var mycket
 stora näfver, som alltid drögs
 viderkom och därför gjordes det i
 främsta hand att hemlighålla
 dessa planer. Vidare borde man
 välja en lämplig tidpunkt för ak-
 tionen, så att man var visad om att
 kunna insända sina offer och tåga
 dem för besvär. När det
 gällde i offensiven skulle vara för-
 se med vapen. De flesta fick

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6125

Landskap: Småland. Upptecknat av: J. W. Larsson
 Härad: Sunnebo. Adress: Torlag, Lager.
 Socken: Berga. Berättat av: Johan Jönsson
 Uppteckningsår: 1889. Född år 1826 i Berga, + 1915

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Chade jänne, stors o.d. vapen, men en
 del hade även mera farliga sidor.
 Förtroendet för det gemensam-
 ma fästet mot det illa beröf-
 tade Grevskapet var att alla här
 deltagande skulle vara lika ansvar-
 ga och att i fall en eller annan av
 deltagarna skulle komma att up-
 träda med agerande sin sin kam-
 rater, skulle han inte anses för
 att ha förgripit sig men än de
 övriga kamraterna. På något dag
 ägde samling men och så begär
 sig Alströmsbona, väl utvalde, till

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

6125

Landskap:

Småland

Upptecknat av:

H. B. Rönner.

Härad:

Munkbo.

Adress:

Tolag, Lagan.

Socken:

Berga.

Berättat av:

John Jönsson.

Uppteckningsår:

1959

Född år

1826

i

Hugaberg.

12

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det ställe där Björkligan hade sitt
förelägg. Det blev genast öppen
stad och Vittarydsborna lyckades att
övertaga sina motsändare, som var
nest och hållet förberedda på detta
besök. Det blev en grundlig trakt-
ring med stögh för dessa inbo-
rare. Alla stogs och fäktade med
sina järnar och häppar på de
fäktade björarna, som inte hade
någon möjlighet varken att försä-
ra sig eller komma undan de
upphetsade människors bugg och slag.
Fäktet var som alla ^{av} hans

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6125

Landskap: Småland Upptecknat av: J. H. Brännum
 Härad: Runneds Adress: Torsås, Långan
 Socken: Västertorp Berättat av: Joh. Jönsson
 Uppteckningsår: 1929 Född år 1826 i Feringe, + 1915.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

Runnede, vilka då var med, blev
 ganska illa tilltygade, men, som
 väl var, blev ingen av dem skadad
 av livsfarlig beskafterhet, fastän
 de för den närmaste tiden därför
 undlade i några sjukdagar. Men
 denna stund hade det goda med sig,
 att den mestade dödfall varken.
 Efter den dagen var det slut med
 de ståtliga inbrottsstölderna och
 de nattliga, objudna påhållsmin-
 garna i gårdarna och rummen i Väst-
 tertorp, Långan och Feringe. Nigen blev fast
 och kom till fastningsställen i Stålsås,

Skriv endast på denna sida!

6125

ACC. N:R.

ACC. N:R. _____

Landskap: Småland Upptecknat av: P. B. Larsson

Härad: Stenungs Adress: Torshuset, Sagan

Socken: Berga Berättat av: Joh. Jönsson

Uppteckningsår: _____ Född år 1826 i Stenungs

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det här 1852 avled de öfriga hem-
 manna ~~högskolan~~ ^{skildes åt} ~~högskolan~~ för var sina till.
 Det hade ju börjat med järnvägs-
 men vid den tiden: väst land och
 nord väster söder byggnads-
 turn i gång. Men personer blev
 redan från början rullade, andra
 emigrerade till Amerika eller andra
 land eller sökte sig till städer. Ägar-
 set hade sålunda blivit uppryckt med
 rötterna. Ingent hade blivit återställt
 och folket kunde den en lättnadens suck.
 Framtids hemmansägaren Johan Jönsson i For-
 berg, som då var i sin ungdom,

Skriv endast på denna sida!

6125

ACC. N:R. _____

Landskap: Småland, Upptecknat av: H. R. Larsson
 Härad: Tumskär, Adress: Tollstugan
 Socken: Berga o. Tullstuga, Berättat av: M. Tinkham
 Uppteckningsår: _____, Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

berättade ännu på äldre domens da-
 ga, inte utan stolt och om detta
 ärendet, när han själv varit med
 och videlat många dunkliga rätter
 med sin jänk till de fuktensvär-
 da. Buvarna. Jönsson dog vid 89 års ålder 1915.
Tullstuga.

Således berättade allmänna
 byggnaden Gjensyn - Borsma - Ryda.
 Borna på Tullstuga äga i Tull-
 stuga socken, i Borna där Berga, Tull-
 stuga och Ryda socken samman-
 stötta till till ända in i början av
 detta sekel först Tullstuga.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R 6125

Landskap: Småland Upptecknat av: H. B. Larsson
 Härad: Smålands Adress: Torlag, Sjögar
 Socken: Berga - Örnäs Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1929 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stämnet har förhållit uppkommit där
 att folk för har församlats här för att
 få se kungshjulet, som gick hit förbi
 mot Sjögar, till eller det var (härifrån)
 I närheten av detta Torlag skulle skall
 en gång i tiden ett mord ha begåtts
 och vil plats för detta mord fanns
 det länge ett offerbål, som de gamle
 visste att bränna om. Det är en län-
 ge sedan offerbränet upphörde på
 denna plats och man kan ty-
 cken inte längre minnas vad det
 för offerbål var beläget.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o 6125

Landskap: Småland. Upptecknat av: P. H. C. C. C.
 Härad: Funbo. Adress: Torlag, Cagan.
 Socken: Åsaga Gungby Berättat av: Anders Andersson
 Uppteckningsår: Född år 1876 i Torlag, uppl. Åsaga Gungby

17
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Fickinge.

Detta invid väghvarvet me-
 dan för Fickinge gård i Gungby f. l.
 mellan vid den gamla uppförsliden
 där stades strob till under även
 för världskriget. De stora och gamla
 björkar, som tydligen hade uppväxt från
 samma rot, men hade sedan från
 marken var för sig skilda stam-
 mar, var för man kallade dem för
 Fickingeträd. De hade uppväxt i en
 gammal hög ålder, innan de blevo
 avverkade. Det olyckligt kärleksdrö-
 ma skall en gång här hava

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6125

Landskap: Småland. Upptecknat av: P. H. Andersson
 Härad: Emmaboda. Adress: Pörlag, Gungby
 Socken: Gungby Berättat av: P. H. Andersson
 Uppteckningsår: 1876 i Pörlag m. fl. åren.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18

utspelats, varom följande sägen
berättas:

Det var en gång för flera hundra
år tillbaka, som en ung man däre-
ifrån trakten hade blivit kär i en
tygälskande flicka i Gungby. De båda
ungarna förlövades och skulle vara
den omöjliga kärleken och trohet. De
sina vägar skulle visserligen kom-
ma att skiljas åt för den närmaste
tiden som till exempel, men deras
hjärtan skulle dock vara lika varmt
fästade vid varandra för det, och in-
till någon tiden kunde återkomma

Skriv endast på denna sida!

6125

ACC. N:R.

Landskap: Småland, Upptecknat av: Mr. Rasm.
 Härad: Smålands Adress: Torlag, Ragan.
 Socken: Gunnaby Berättat av: Mr. Rasm.
 Uppteckningsår: _____ Född år _____ i Torlag, Ragan.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19

Skilsmässa den emellan.

Tai mästare han, som var
 krigsman, ut i kriget toten i fäm-
 mande land för sin konung och
 sitt fosterland, medan han antog
 tjänst i gästgiveri i Gunnaby.
 Meningen var, att så snart
 kriget hade tagit slut och man
 var i fråga hade tyckts att kom-
 ma ochskadad därifrån, skulle de
 två ha gift sig och bildat en
 gemensamt hem. Men gjorde där-
 för upp sina framtidsplaner, men
 man skulle vinna det ena

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. 6125

Landskap: Småland Upptecknat av: P. A. C. Larsson
 Härad: Smålands Adress: Torsås, Rönneby
 Socken: Gunnby Berättat av: P. A. C. Larsson
 Uppteckningsår: _____ Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20

hemmet, och bygge husstads, där
 man också skulle få njuta av
 lycka och fröjd.

Kriget var dock emellertid gan-
 ska länge och under tiden fäst
 fästmannen inte höra av sig. By
 heller spordes väntning om honom
 genom andra personer från Rönneby
 där, som också var utkommande.
 sade i kriget. Det var ju heller inte
 så vanligt för den tiden att det
 vanliga krigsfolket upprätthöllt skift-
 lig förbindelse med sitt hem och
 sina närmaste anhöriga annat än

Skriv endast på denna sida!

6125

ACC. N:R.

Landskap: *Småland*Upptecknat av: *H. B. Rönner*Härad: *Smålands*Adress: *Portug. Långm.*Socken: *Gunnby*Berättat av: *Sepp. Andersson*

Uppteckningsår:

Född år *1876* i *Portug. o. a. äldst*LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

genom personliga bud och hälsmin-
nen i den mån så kunde ske.
Fickan väntade och väntade, men
det var förfärande lika tyst från
honon. Slutligen uppstod hon hop-
fet om att han någon gång skulle
komma tillbaka och trodde, att
han som så många andra ha-
de stupat därefter i kriget, långt
borta från hem och anförande,
och låtit sin grav bland okända
krigs män på något slagfält.

Det förspordes dock, att kri-
get hade tagit slut och att fred var

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6125

Landskap: Småland. Upptecknat av: P. H. Karon.
 Härad: Funnebo. Adress: Torlag, Lager.
 Socken: Ljungsby Berättat av: Skp. Andersson
 Uppteckningsår: Född år 1876 i Torlag, o. g. äro

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ingången mellan de stordande jor-
terna, men icke heller om hördes
fästmannen av bland de hemvän-
dande krigarna. Eftersom sigde länge
sin varmt avhållne fästman som
död och sedan ingick hon en ny
förbindelse med en annan ny man
med vilken hon just nu stod för-
dig att förenas för livet.

För en väskes dag hände
sig, att den förtämlande fästmannen
äntligen uppenbarade sig. Han hade
utöfats hårda strapatser och delat
git i många bråkningar mte

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6125

Landskap: *Småland.* Upptecknat av: *P. H. Caron.*
 Härad: *Runnemo.* Adress: *Tolag, Ragunda.*
 Socken: *Gunnaryd.* Berättat av: *P. H. Caron.*
 Uppteckningsår: Född år *1876* i *Tolag, Ragunda.*

23
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Järn slagfallet samt råkat i färd-
 genskap, vilket var orsaken till
 att han ej hade kommit tillba-
 na fäst.

Efter hemkomsten skymtade
 han att uppsöka sin förälska, som
 fortfarande bodde på gästgivare-
 gården. Men detta återkommer blev
 inte av det angenäma slaget. Vid
 nästa besöket av den älskade, som
 befanns vara i långt framskridet
 chavanteskap, blev mannen mäk-
 ta förgymmad och förebådade henne
 i de kraftigaste ordalag det svikliga

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. 6125

Landskap: Småland. Upptecknat av: W. H. Sjöström
 Härad: Linneshö Adress: Pölar, Lagan.
 Socken: Ejunga Berättat av: W. H. Sjöström
 Uppteckningsår: Född år 1876 i Pölar o. o. äldre

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Handlingspöset mot honom. Han
 började genast att sura på honom
 och de mörka planerna satte han
 omedelbart i verket.

I största hast planerade
 han fricken invid sig på häst-
 gen och med hennes här fastband
 han henne i knäpparna i sin
 livrock. Sedan bar det av i sporr-
 sträck därifrån, men som kvällen
 var mörk och ingen fanns som
 hade sett varthän de båda begäro
 sig, vore de också från den stund
 spårlöst försvunna och alltså

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6125

Landskap: Småland. Upptecknat av: P.O. L. Larsson.
 Härad: Kunnabo. Adress: Tolarp, Lagen.
 Socken: Gjemsby. Berättat av: P.O. Andersson
 Uppteckningsår: 1876 i Tolarp o. a. äldre.

25
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Tröttes, att mannen hade pyntat
 med henne till och med, långt
 bort liggande ort.

Denna händelse hade nära
 på följat i glömska, men på hände
 sig en gång långt därefter, att
 en man kom gående förbi stället
 en julnatt. Han var på väg till
 utesängen i Nykvarn och var ganska
 tidigt ut. Då han kommit
 mitt för träden, fick han höra en
 människoröst, till vilken han bör-
 gade att lyssna. Rösen sade:
 "Jag är en ung man, mörkad av

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland, Upptecknat av: P. H. Ranson,
 Härad: Hummerbo, Adress: Törela, Lagan,
 Socken: Ljungsby, Berättat av: M. P. Andersson,
 Uppteckningsår: 1876 i Törela o. a. äldre
landskapskartor

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

min fästman för 200 år sedan och
 min gran är under dessa tre
 björktid, vilket jag önskar måtte
 bli en uppgift."

Släpen över denna mysti-
 ska röst följde man den vägen
 till kyrkan. Men i kyrkan kunde
 han inte komma ifrån vad han
 hade hört, vilket gav anledning
 till att nämna efterforskning, men
 vid någon dylik händelse verk-
 sigen hade inträffat vid anförmaten
 tid, som möjligen kunde förklara de
 med berättelsen förknippade omständigheter.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N° 6125

Landskap: Småland Upptecknat av: T. H. P. Larsson
 Härad: Smålands Adress: Torshög, Söderman.
 Socken: Fringsås Berättat av: Skp. Andersson
 Uppteckningsår: Född år 1876 i Torshög o. a.

27

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Större personer visade också be-
 rättelse om de bådas spärtsa för-
 svinnande och flera personer, som
 rådfrågades i denna sak, påstod
 därför, att kvinnan skulle
 varit hvarande med Frillingar.
 De tre över graven uppväcka Friden
 skulle pålynda bevisna, att denne
 döda person här hade fått sitt
 vilorum: kvinnan med sin båda
 fötter. Det gick med mannen, se-
 dan han upptäckte sin blodiga handling
 och begravde sina offer i örigt jord,
 därav förmåle inte pågöra, men

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6125

Landskap: Småland. Upptecknat av: P. H. C. Larsson.
 Härad: Kommers. Adress: Torshagen.
 Socken: Ljungsby. Berättat av: Skp. Larsson.
 Uppteckningsår: Född år 1876 i Torshagen o. andra.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

man kan förmoda att han som
 på många andra ^{opinioner} ställen. Han reysade
 åt skogen över riksgänsen och till
 väst söder gränsländ, där han så-
 som stegman undgick lagens stränga
 straff.

Om riksom på så många
 andra ställen, där blodbad förväntas,
 gammal det länge ett öppet, varit
 förbipasserande personer, enligt
 gammal sedvänja kastade en pin-
 ne, kvist o.d. Denna offeret har
 dock för ganska länge sedan upph-
 ört brukas.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. 6125

Landskap: Småland Upptecknat av: J. H. Larsson
 Härad: Sunnebo. Adress: Torsås, Lagan.
 Socken: Gunnby. Berättat av: _____
 Uppteckningsår: _____ Född år _____ i _____

Det är väl omkring 30 år som
 inte längre sedan den här utmärkte
 sägnen berättades för mig av nämnde
 hemmansägare H. H. Larsson. En gång
 vid Jussander's förbi platsen där
 de tre björkarna stå ännu ståda
 och grönskade. Efter hans berättelse
 antecknade jag sägnen och förde den
 sedan berättas av en avlidna per-
 son, som tillhörde en äldre generation
 än min förste sägeman. Då tillhörde
 en till Gungby stad. Men det ha
 stor intresse att bland dess förutda
 minnen även nämna denna sägen, vilket

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. 6125

Landskap: Småland. Upptecknat av: P. H. L. Lamm
 Härad: Emmaboda. Adress: Stora Lång. Ragna
 Socken: Berga Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

30
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

om den även talas om en förutida
 offerst, nämligen offerst

2. Ett ställe där offerst ägde
 rum kallades här för offerstäl.

3. I det följande under mom. 1 är
 berättat om ritning och teckningar,
 som skulle ha tilldragit sig vid
 denna offerst.

4. Man hade den uppfattning-
 en, att den ^{här utkomme} (Personen) antagligen uppehöll
 sig vid olycksplatsen och ifall att
 man vil passerades hade en
 finne eller knist på bilet, undgick
 man att bli antastad på ett

Skriv endast på denna sida!

Landskap: *Småland.*Upptecknat av: *J. M. Larsson.*Härad: *Ämnebo*Adress: *Törelag, Lagan.*Socken: *Berga*

Berättat av:

Uppteckningsår: *1929*

Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

eller annat sätes av denna undersökelse.

5. Vintertiden, då manken var snitakt, kunde man lika väl gå medan manken var på offer sin jinne på bålet, fastän det var över täkt med snö.

6. Skrivida man skulle säga någonting i samband med offerkastet hos någon nämndom osv.

7. Någon kväthög där man brukat vila med lik på väg till kyrkogården finnes det veterligen ej. Här var det för övrigt icke vanligt att gå utspädd på vägen med liken till

Skriv endast på denna sida!

6125

ACC. N.R.

32

Landskap: Småland Upptecknat av: J. H. Larsson
 Härad: Ämnebo Adress: Ämnebo, Ämnebo
 Socken: Ämnebo Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1919 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Myrskogsdalen. Ombyggnaden av biskopsläns
 skulle nämligen ske utan nämnvärt
 uppehåll, ty det ansågs olyckligt
 ifall att en rikfisk gjorde uppehåll
 på vägen mot Myrskogsdalen.

8. Om att man kastade in
 på Myrskogsdalen, när man passerar
 de där, och jag aldrig hört berättas.

9. Det är möjligt att här
 äroffande offerhund betrivits, ehuru
 nämnde detaljer härnär äro obekanta.
 Jägar och fiskare voro ju ett skock-
 fullt folk, som hade många en av
 många konster för sig till flykt mot

Skriv endast på denna sida!

6125

ACC. N.R.

33

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Th. B. Larsson

Härad: Sunnebo.

Adress: Torbjörn, Lagan.

Socken: Berga.

Berättat av:

Uppteckningsår: 1919.

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skogs. eller gjordt och för att erhålla
gdt jakt. eller fiskebetyg.

10. I min barndom kunde
man ibland få se en vanlig går-
desgårdstjänare vid Hångary, en
kulle vid vägen Berga-Tutvåg. I Hån-
gary bodde Braken som vakade över
sin skatt och detta visserligen
man den respekt för Braken skulle
vara till att föda sig med mot
dessa ån och på planerades den mot
Bergs vid vägen. Så långt fram i tiden
som för 1880. Tills hade folk, måhända
mycket, en viss respekt för att passera

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6125

Landskap: Småland, Upptecknat av: P. O. Larsson
 Härad: Funnebo, Adress: Torlag, Lagan
 Socken: Berga, Berättat av: _____
 Uppteckningsår: _____, Född år _____ i _____

34
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

När förbi, särskilt efter mörkrets
 intress.

11. I min ungdom minnes jag
 en gammal vid namn Kajsa
 Bratz : Torlag. Hon var född 1823
 och sålunda väl förtrogen med all
 den mysterium som ännu i den
 ungdomstid var förhållande.
 Det var i hingenflackningstiden och
 gammal hade stark respekt för
 skogsmannen, som ofta var fram-
 me och förvillade folk när de
 komens hit skogen, men hon
 visste ju väl. Det gällde ^{att} säga

6125

ACC. N:R.

35

Landskap: Småland Uppptecknat av: J. H. L.
 Härad: Åmneby Adress: Storby, Åmneby
 Socken: Åmneby Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1929 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sig fram på väglös mark genom
 skrubbar, mörk och tät tall- och
 granskog till de fjällar där lingo-
 men fanns till i synlighet. Och
 hon hade god ast. För väst des-
 sa "hörsfjällar" fanns stora betän-
 skor hita dit gick väl för sig, om
 man kunde hitta musen, och så
 sig efter vissa människor på den stö-
 re och synade tid, stena m. m.
 Detta var dock inte tillfredsställande
 för att hitta vägen hem igen och
 därför utmättes gummarna hela vä-
 gen man hade att passera genom

Skriv endast på denna sida!

ACC. N. 6125

Landskap: Småland. Upptecknat av: J. W. Larsson
 Härad: Sunnebo. Adress: Torup, Lagan.
 Socken: Boga. Berättat av: Kajsa Bäck
 Uppteckningsår: 1939. Född år 1823 i Torup, död 1907

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

att i Lagan avstånd från var-
 andra utsläppa korna eller kistlar,
 vilka alla lades åt ett och sam-
 ma håll och sålunda väpade
 den koss man hade att följa.
 Kajsa berättar att detta medel
 var vid det att motverka skog-
 smannens förvillelse om varje an-
 nat som för användes härför.
 Det talades också för om de som
 satte upp stens i Lagan mellan
 som från varandra, när de skulle
 ut i de vidsträckt skogsmarkerna,
 där man heller inte hade några

Skriv endast på denna sida!

6125

ACC. N:R.

Landskap: *Småland*Upptecknat av: *P. H. Larsson*Härad: *Emmaboda*Adress: *Stöla, Ragunda.*Socken: *Berga*

Berättat av:

Uppteckningsår: *1909*

Född år i

37

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gärdegårdar eller diken, som man
kunde rådgånga, utan kunde det
vara i såväl Småland i ett enda
skogsmråde. Men jag vill här kunde
vara mycket högt och därför må
det vara förklarligt om den tidens
människor på en eftertrycklig sätt
gärde sig från att ^{på yttre} ~~stilla sig~~ i
skogen och hugga ivan omkring i sko-
gen utan att raka hem. När skallen
kom. By på personer ha i förriga
tider under vintertiden omkring genom
förfrysning i våra skogar, emedan de
ej lyckats att ta sig därifrån eller

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6125

38

Landskap: Småland Upptecknat av: A. H. E. E. E.
 Härad: Funnebo Adress: Torshagen, Funnebo
 Socken: Berga Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1929 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mitta vägar hem innan mitt hus
 föll på. Skulden på till fika maten.
 ligandes skogen, som skötade
 på att det skade i skogen, när hon
 lyssade i sina fjäls.

12. Offret på grund av detta
 motiv har jag mig inte bekant.

13. Han offrade i och i
 vid skogshälsorna. Boken att hänga
 trygghet i träd och buskar. Såväl som
 de hänga med boken m.m. vid
 midnatten, omkring dessa hälsor
 måste de gamle att berätta om.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6125

Landskap: Småland. Upptecknat av: P. H. Kärn.
 Härad: Ämnebo. Adress: Torup, Ämnebo.
 Socken: Berga Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Krokshede.

Et par kilometer norr om Berga ligger för Berga. Riksvägen är korsad av en väng. Ring ett par mellan Övre och Nedre och detta ställe heter Krokshede. Vid sidan om vägen mot norra slutningen står en gammal sten, som upprestar att minne om att det varit här begravd, enligt uppgift omkring 1740. Platsen kom således redan då i användning och man lyste in en viss respekt för att passera här förbi, enkamlingen under maktid.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. 6125

Landskap: Småland. Upptecknat av: P. H. C. C.
 Härad: Ämne. Adress: Torshuset.
 Socken: Berga. Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1929. Född år _____ i _____

40
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

da den här förtärliga personens
 oroliga ande var tillständer och på
 alla sätt gav sig tillkänna för en
 del folk, som fingo mycket att be-
 rätta om spökena här. Man var
 därför angelägen om att vid passera-
 det följande motplatserna kasta en fjärr
 eller pistkrist där och på upptäckt av
 affekt som länge skulle vilja makt,
 men som, sedan affektat uppkört,
 försvann och det hela föll i glömska.

I augusti månad 1923 skedde
 Bergamordet från backhöns vid sidan
 av källan av Krokstede där slättarna

Skriv endast på denna sida!

6125

ACC. N:R. _____

Landskap: SmålandUpptecknat av: P. H. KärnHärad: SmålandsAdress: Polstjärn, Sjögar.Socken: Berga

Berättat av: _____

Uppteckningsår: 1939

Född år _____ i _____

42

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

blev stenen kulleränt av att jag
 cherras som jag i bil vägen förbi, men
 stannade till för att kulleränta den
 en annan stund. Stenen blev sedan
 återuppsatt igen, men nedgrävd i mark.
 Men vi bjups, att större delen därav
 blev osynlig och sedan har ingen
 försökt sig på att vända den samma.
 Det var helt naturligt, att det hem-
 och därtill skulle vänta avsevärt även
 för platsen för det samma och rykten
 kommo i gång, men något offerkast
 har det dock inte funnits på här.
 Detta tillhör ju en äldre epok.

Skriv endast på denna sida!